

avisen

I dette nr:

- *Referat fra ekstraordinært landsmøde*
- *Ny formand for LPD*
- *Begynderkursus for bistandsværger, februar 2015*
- *Bæltefri afdelinger*

UDGIVER

Landsforeningen af Patient-
rådgivere og Bistandsværger
i Danmark, LPD

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR

Erik Dahlgaard
erikdahlgaard@live.dk

Indhold fra LPD-avisen må citeres
med angivelse af kilde jf. lov om
ophavsret.

Avisen modtager gerne mate-
riale, men påtager sig intet ansvar
for indsendt materiale. Avisen
forbeholder sig ret til at forkorte/
redigere i indsendt materiale.

LAYOUT OG TRYK

Mark/Storm grafisk

Avisen udkommer
4 gange årligt
Oplag: 1400

Materiale sendes til
erikdahlgaard@live.dk

WWW.LPD-INFO.DK

Leder

Kære læser af LPD avisen.

Det er blevet min opgave, at redigere LPD-avisen. Min ambition er, at LPD-avisen skal fungere som et fagligt forum for vores medlemmer, samt bladets øvrige læsere. Avisen skal formidle hvad der sker i det krydsfelt mellem jura og psykiatri, hvor patientrådgivere og bistandsværger arbejder med at understøtte udsatte borgers retssikkerhed.

Vores arbejdsfelt er i en forandringstid. Især har patientrådgivernes område, anvendelse af tvang i psykiatrien, stor fokus. Politisk, medie-mæssigt og fagligt diskuteres det, om samfundet kan indrette behandlingen af de mest syge patienter, så der opnås en bedre effekt af behandlingen. Samtidig med en reduktion af anvendelsen af tvang. Med afsæt i et større udredningsarbejde ser det ud til, at Folketinget kan vedtage en ny psykiatrilov i dette folketingsår. Der er ved at blive sat forsøg i gang med bæltefri afdelinger flere steder.

På bistandsværge området påtænkes der et fagligt udredningsarbejde, hvor der kigges på om der er brug for en nytænkning af brugen af domme, til at forebygge kriminalitet blandt borgere med alvorlig psykisk sygdom.

De politiske signaler går på, at der i Danmark bliver idømt for mange foranstaltningsdomme og, at det er for svært at få dem ophævet igen, set i forhold til graden af lovovertrædelse. Man kan forestille sig,

Bestyrelsen i LPD pr. 13.10.2014

Fungerende formand

Jan Labusz
Chr. Hansensvej 27
4300 Holbæk
Fastnet 59 44 15 28
Mobil 40 56 15 77
jan_labusz@hotmail.com

Næstformand

Susan Lundgreen
Tårup Byvej 13
5871 Frørup
Telefon 20 20 54 84
nasus.een@gmail.com

Kasserer

Mogens Michaelsen
Strandvej 2
4862 Guldborg
Mobil 23 46 19 75
momiguld@gmail.com

Sekretær, redaktør

Erik Dahlgaard
Christiansgade 1A
7500 Holstebro
Telefon 30 62 81 93
erikdahlgaard@live.dk

Bestyrelsesmedlem

Kirsten Ø. Andersen
Erantisvej 5
4520 Svinninge
Telefon 23 80 60 71
kisfab@msn.com

Bestyrelsesmedlem

Inge Lise Lund
Høgevænget 7
5610 Assens
Telefon 26 21 50 25
ingelise@lund.mail.dk

Bestyrelsesmedlem

John Ahlfors
Døjringe Huse 5
4180 Sorø
Fastnet 57 80 66 88
Mobil 24 94 50 54
ahlfors@os.dk

Regnskabskontrollant

Poul Mødekjær
Lyshøj Allé 1, st. tv.
2500 Valby
Telefon 36 30 23 98

Regnskabskontrollant

suppleant
Shiv Kishore
Sallingvej 27, st. th.
2720 Vanløse
Fastnet 43 64 31 02
shiv1908@gmail.com

at begrebet "proportionalitet" kan få en højere vægtning i udmåling af længden på behandlingsdomme i fremtiden. Arbejdet på dette område er endnu ikke på politisk niveau, så der går sikkert en rum tid, inden der sker ændringer for bistandsværgerne.

I LPD er der sket en del henover sommeren. Den hidtidige formand, Ole kølle, indkaldte til et ekstraordinært landsmøde med det formål, at få medlemmernes opbakning til hans måde at lede vores forening på. Landsmødet d.13. september udtrykte imidlertid mistillid til Ole Kølles linie.

På det efterfølgende bestyrelsesmøde d.13. oktober blev Ole Kølle ekskluderet af LPD, da han ikke ville tage landsmødets udtrykte mistillid til efterretning, samt da han stadig ikke ønskede at efterleve bestyrelsens beslutninger.

På samme bestyrelsesmøde trak bestyrelsesmedlem Niels Simonsen sig fra bestyrelsen.

Bestyrelsen har herefter konstitueret sig med Jan Labusz som fungerende formand. Øvrige ændringer kan ses i bladet, samt på LPD-info.dk

Se i øvrigt det underskrevne referat fra det ekstraordinære landsmøde og læs mere om forløbet under "Formandens hjørne".

Ud fra bestyrelsens ønske om en åben og imødekommende dialog med vores kreds, inviterer jeg hermed læserne til at bruge LPD-avisen aktivt. Vi modtager gerne stof og indlæg, som har relevans for vores faglige funktion.

De nye tider for LPD er en god anledning til, at give LPD-avisen et face-lift mht. layout. Dette håber jeg, at læserne vil tage godt imod.

Med venlig hilsen
Erik Dahlgaard
Redaktør
erikdahlgaard@live.dk

Indhold

<i>Formandens hjørne</i>	<i>4</i>
<i>Ekstraordinært landsmøde</i>	<i>6</i>
<i>Tryghed i rollen som bistandsværge ...</i>	<i>7</i>
<i>Program begynderkursus, Struer</i>	<i>8</i>
<i>Tilmelding - Grundkursus 1</i>	<i>9</i>
<i>Psykiatrien får flere bæltefri afdelinger.</i>	<i>10</i>
<i>Tvangsbehandling med medicin</i>	<i>12</i>
<i>Sygelighedsdagen</i>	<i>16</i>
<i>Bistandsværge</i>	<i>18</i>
<i>Navneskilte</i>	<i>21</i>
<i>Bedre forhold i Vestre Fængsel</i>	<i>22</i>

Forsidefoto
Jens Balieu With

Formandens hjørne:

Som fungerende formand for LPD vil jeg ønske den nye redaktør af LPD-avisen tillykke med den første avis i hans regi. Det er altid godt med lidt fornyelse på det område, som vi også så sidste gang, hvor avisen skiftede redaktør, hvor Tommy R. Andersen inden da også havde gjort et flot arbejde med avisen, som den så ud dengang. Jeg var selv en af de to nye på avisen i tiden efter Tommy R. Andersen og var initiativtager til at ændre format og layout. En tid hvor jeg skrev en del artikler og lavede layout, hvor vi forsøgte med læserindslag og gøre avisen mere relevant for læserne. Den anden redaktør var daværende formand Ole Kølle. Da jeg stoppede med avisen efter omkring fem numre fortsatte Ole Kølle alene.

Bestyrelsen har i mange år ment, at der skulle ændres på avisen under Ole Kølle, da den mente, den skulle gøres mere spændende og have mere læserelevante stof frem for afskrift af brochurer og andet som kunne læses på nettet.

Hvad angår Ole Kølle er han ikke længere med i LPD. Dette skyldes dårligt samarbejde i bestyrelsen gennem længere tid som kulminerede med at formanden indkaldte til ekstraordinært landsmøde for at få opbakning til sin linje. Denne linje fik formanden og ét bestyrelsesmedlem kun 26 % opbakning til blandt de stemmeberettigede fremmødte. Et landsmøde som kom til at koste LPD og medlemmerne ca. 25.000 kr. ud af den sparsomme formue. Penge som kunne være anvendt langt bedre på vores arbejde med dem, der virkelig trænger til hjælp og støtte. Men der forelå 1/3 af medlemmernes underskrifter, (dog ikke inden for den lovede deadline), så medlemmerne bestemte, at der skulle være landsmøde, og det respekterede den siddende bestyrelse selvfølgelig. Flere medlemmer gav udtryk for, at de ville have renset ud, hvilket var deres begrundelse for at være med til at indkalde til ekstraordinært landsmøde.

En klar tilkendegivelse på landsmødet gav 70 % støtte til fem medlemmer i bestyrelsen, mens 4 % stemte blankt. På trods af denne klare udmelding mente Ole Kølle ikke, at der var grund til at tage dette op på næstkommende bestyrelsesmøde. Da et flertal i bestyrelsen ønskede dette punkt på dagsordenen, kom det på, og under punktet blev Ole Kølle spurgt om sit synspunkt på den manglende opbakning til ham og mindretallet på én i bestyrelsen. Da svaret var, at det

ikke ændrede hans stillingtagen til at forblive formand så bestyrelsen sig nødsaget til at ekskludere Ole Kølle. Et kedeligt tiltag men nødvendigt, da bestyrelsesarbejdet desværre har ligget stille over lang tid, da energien blev brugt på det forstående ekstraordinære landsmøde. På bestyrelsesmødet konstaterede bestyrelsen også, at mindretallet Niels Simonsen gik fra mødet med daværende formand og ikke kom tilbage, som han havde oplyst at ville efter en pause, hvis han fortsatte.

Herefter handlede bestyrelsen og indkaldte de to suppleanter og konstituerede sig som det kan ses på vores hjemmeside.

Som fungerende formand vil jeg medvirke til i en positiv og demokratisk ånd at LPD's bestyrelse kommer i gang med det arbejde, som vi bør beskæftige os med.

Vi har masser af opgaver foran os og har allerede påbegyndt nogle. Begynderkursus, som vi måtte udsætte grundet uro-lighederne, er planlagt til februar 2015, og her mangler kursusudvalget at ligge sidste hånd på dette. Vi ser frem til at uddanne alle de nye bistandsværger, som for nylig er blevet ansat rundt om i landet. Der var op imod 50 tilmeldte til dette kursus, så vi forventer et stort deltagerantal her. Vi overvejer to begynderkurser, hvis der kommer rigtig mange tilmeldinger.

Et andet vigtigt område er LPD's vedtægter, som er mangelfulde og uklare på nogle områder. Derfor har vi nedsat et vedtægtsudvalg under ledelse af Susan Lundgreen på tre medlemmer. Dette sket ud fra flere hændelser, hvor vedtægterne har været usmidige og tvetydige. Sidst på det ekstraordinære landsmøde, hvor flere fremmødte ikke kunne stemme, så udvalget vil helt bestemt arbejde med dette område, så flere får mulighed for at stemme, så fristen for kontingentbetaling blive mindre.

Et tredje vigtigt punkt for foreningen er vores 25 års jubilæum, som vi skal planlægge på bedste vis for medlemmerne. Har nogle af vores medlemmer idéer hertil, er vi lydhøre. Der har ydermere været høringsforslag til ændring af Psykiatriloven, som vi vil behandle i bestyrelsen, da dette desværre ikke blev behandlet under uroen. Hertil kommer udmel-

ding fra medlemmer på sidste ordinære landsmøde, som vi også skal tage stilling til og evt. med kræfter fra medlemmer uden for bestyrelsen i diverse udvalg. En folder til brug for patienterne og ansatte på afdelingerne arbejdes der også videre på.

Men min fornemste opgave bliver at få bestyrelsen til at fungere harmonisk og med nogle gode arbejdsrytmer i en positiv ånd. Derfor vil vi også ændre vores forretningsorden i forening i nye bestyrelse, hvor alle får indflydelse.

Der ligger masser af opgaver med formelle ting som budgetter, der skal aftales med Justitsministeriets kontaktpersoner, herunder aftaler om kurser da LPD står for information og uddannelse på Justitsministeriets vegne. LPD's kursusudvalg fungerer godt og har nået mange nye tiltag, og det skal der bygges videre på. LPD-avisen skal også i søen under den nye redaktør og her vil bestyrelsen hjælpe Erik Dahlgard godt på vej. Det økonomiske og aftaler med Justitsministeriets kontaktperson vil jeg og vores kasserer Mogens Michaelsen stå for.

Vores to nye bestyrelsesmedlemmer John Ahlfors og Inge Lise Lund skal også køres fornuftigt ind i bestyrelsesarbejdet, da det er min hensigt, at hele bestyrelsen skal tage del i arbejdet, og de opgaver der er, da jeg mener, det er den bedste måde for bestyrelsen at fungere på, så alle får del i arbejdet og føler sig som bestyrelsesmedlem med ansvar for LPD og dens medlemmer.

Sluttelig vil bestyrelsen, som jeg også fortalte på sidste ordinære landsmøde, arbejde på at finde en kommende permanent formand. Jeg er fungerende formand, da det er min pligt som næstformand, og havde ikke regnet med dette, siden jeg trak mig som formand i sin tid på grund af arbejdspress. I den kommende tid er jeg helt sikker på, at vi får tinge til at fungere, som den gjorde, da jeg sidst sad i stolen og jeg vil ligge op til fortsat godt samarbejde med de interessenter, som vi hidtil har haft et fortrinligt samarbejde med.

Jan Labusz

Ekstraordinært landsmøde

Referat fra det ekstraordinære landsmøde i Landsforeningen af Patientrådgivere og Bistandsværger i Danmark (LPD), afholdt i Slagelse den 13. september 2014

Der var følgende dagsorden:

- 1) Valg af dirigent.
- 2) Valg af referent.
- 3) Valg af stemmetællere. Dirigenten bestemmer antal.
- 4) Deltagernes tilkendegivelse af, hvorvidt de bakker op om den nuværende formand og et mindretal i bestyrelsen.
- 5) Landsmødets stillingtagen til ekstraordinært at udsætte Landsmødet i 2015 til oktober, så vi kan fejre 25 års jubilæum, når stiftelsesdagen, den 28. september, er passeret.
- 6) LPD-avisens redaktion frem til næste ordinære Landsmøde.
- 7) Afregning til ministerierne af alt det, som ikke vedrører LPD som forening. Der ønskes en fortsættelse af den nuværende ordning, hvor det er formanden der har denne opgave efter ønske fra ministeriet.
- 8) Tilrettelæggelse af landsmøde 2015 med temadage. Der foreslås fmd. og næstfmd. suppleret med et bestyrelsesmedlem udpeget af disse.
- 9) Landsmødets stillingtagen til afholdelse af udgifterne i forbindelse med det ekstraordinære møde, herunder kørsel til mødet.
- 10) Evt.

Referat:

1. Som dirigent valgtes Eskild Jensen.
2. Som referent valgtes sekretær Erik Dahlgaard
3. Som stemmetællere valgtes Ruth Simonsen og Ulla Toksvig.
4. Efter en del debat gav en afstemning det resultat, at der i foreningen var 6 medlemmer som bakkede op om Ole Kølle som formand, mens der var 16, der udtrykte mistillid til Ole Kølle. Der var en der hverken stemte for eller imod. Ole Kølles ønskede tillidserklæring blev hermed forkastet.
- 5.-8. Disse fire punkter blev efter en kort mundtlig forhandling tilbagesendt til behandling i LPD's bestyrelse, hvor landsmødet fandt, at de hørte hjemme.

9. Landsmødet besluttede efter mundtlig forhandling, at de fremmødte medlemmer, som havde betalt kontingent, skulle have refunderet kørselsudgifter. Man blev bedt om at sende anmodning til kasserer Mogens Michaelsen i løbet af 8 dage, med oplysninger om kørte km, evt. broudfgifter, samt konto nr. til overførsel.

Der var til det ekstraordinære landsmøde mødt ca. 40 medlemmer op (ud af 79 medlemmer).

Inden landsmødet gik i gang, var der en del debat om tolkning af foreningens vedtægter. Især var der debat om hvem der havde stemmeret til landsmødet. Tolkningen vedrørende stemmeret;

at kun medlemmer, der betaler kontingent i perioden d. 1. januar - 29. februar i kalenderåret kan have stemmeret blev udfordret, uden at denne tolkning dog blev forkastet. Dette betød, at der var mødt en del betalende medlemmer op, som ikke fik udleveret en stemmeseddel.

Dette forhold blev fra flere sider betegnet som u hensigtsmæssigt, og bestyrelsen blev kraftigt opfordret til at få justeret foreningens vedtægter, så de bliver mere præcise, hensigtsmæssige og demokratiske.

Dette tager bestyrelsen til efterretning.

Efter denne klare tilkendegivelse fra landsmødet om, at alle skal respektere foreningens vedtægter og demokratiske struktur, forventes det herefter at Ole Kølle indkalder til et bestyrelsesmøde til afholdelse i løbet af oktober måned 2014, således at vi atter kan komme i arbejdstøjet til gavn for vores medlemmer.

Referent
Erik Dahlgaard

Dirigent
Eskild Jensen

Tryghed i rollen som bistandsværges

Af Shiv Kishore

Jeg har været bistandsværges i nogle år og deltaget i kurser og tema dage i LPD til inspiration og ajourført mig i faget. Her mødte jeg mange spændende kollegaer med forskellige baggrundskompetencer. Vi har efterhånden dannet et netværk, hvor det er glædeligt at møde og tale med hinanden. Det betyder også, at vi skal passe godt på hinanden, da vi har med klienter at gøre, klienter med forskellige baggrund for dommen. Men fælles for dem er, at de er medicineret og har en behandlingsdom.

Medicinen er en forudsætning for, at mange kan trives godt med sig selv og med omgivelserne. Medicinen giver dog også nogle uønskede bivirkninger hos mange. Derfor sker det en gang imellem, at klienter ikke tager deres medicin eller glemmer det.

Igennem mit arbejdet i Psykiatrien i mange år og nu som rådgiver i Psykiatrifondens Tlf. rådgivning, har jeg altid været optaget af, hvordan jeg kan støtte vores borgere med psykiatriske diagnoser og samtidig vise dem respekt som ethvert menneske har krav på.

Nogle gange sker der nogle uheldige hændelser, hvor hverken borgere eller samfund er glade for det der sker. Her tænker jeg på den seneste episode på Lolland, hvor en klient dræbte to fra personalet og sårede en beboer på et bosted. Det skete også, sidste år, på Ringbo, et bosted udenfor København, hvor en medarbejder blev dræbt. For et stykke tid siden var der en hændelse i Jylland, hvor en klient dræbte sin kontaktperson. For nogle år siden var der en episode på Amager, hvor en klient dræbte sin værges. Der havde klienten og værgen et godt forhold til hinanden og kendte hinanden igennem flere år. Som jeg husker det, var konklusionen for undersøgelsen, at værgen skulle havde handlet anderledes.

Hver gang der sker sådanne hændelser, er klienten ulykkelig, og det giver uoverskuelige konsekvenser for de berørte, både personale og familier.

I mit job på et hospital i psykiatrien havde vi klare retningslinjer, at ingen besøger et hjem alene hos klienten. Der skal altid være to medarbejdere. Man må huske på, at på hospitalet og andre behandlingssteder kender man klienterne bedre også pga. kendskab til journaler, behandlingsforløb

og teamobservationer mm.

Vores job som Bistandsværges er oftest sådan, at vi er alene på fronten som bistandsværges. Her har vi behov for en debat om, hvordan vi bør forholde os over for vores klienter. Som bistandsværges har vi ikke altid mulighed for at have kendskab til den seneste ændring i patientens tilstand og medicinændring.

Vi har også forskellig baggrund, og vi har ikke alle en sundhedsfaglig uddannelse indenfor psykiatrien.

Derfor vil jeg spørge:

1. Er det ok, at vi besøger klienter alene i deres hjem?
2. Hvordan kan vi sikre os, at vi kan støtte vores klienter, uden at vi sætter vores sikkerhed på spil.
3. I tilfælde af, at der sker "noget" til en bistandsværges eller patientrådgiver, hvordan er vores rettigheder mht. forsikring mm.

Der er sikkert mange spørgsmål, som jeg må overlade til andre af mine kollegaer og myndigheder såsom politiet, statsforvaltningen osv.

Jeg vil ikke undgå at nævne, at jeg aldrig besøger mine klienter i deres private hjem alene. Hvis jeg har mulighed for at lave en aftale med en medarbejder fra et behandlingssted, så vil jeg besøge klienten i deres hjem, ellers aftaler jeg et møde med klienten på behandlingsstedet, hvor vedkommende er tilknyttet.

Shiv Kishore

**Vi vil gerne have indlæg fra
patientrådgivere og
bistandsværgers hverdag.
Skriv til: erikdahlgaard@live.dk**

Grundkursus 1	Patientrådgivere Bistandsværger	Kurset er for dem der har lidt eller slet ingen erfaring.
Dato:	Sted:	
6. til 8. februar 2015	Grand Hotel Østergade 24 7600 Struer	Programændringer forbeholdes.
Fredag den 6. februar	Aktivitet	Underviser
17:00-18:00	Indkvartering/velkomst	Kursusledelsen
18:00-19:30	Middag	
19:35-19:45	Velkomst og orientering om kurset	Kursusledelsen
19:45-22:00	ETIK SPIL og erfaringsudveksling	Jan Labusz, Mogens Michaelsen, Susan Lundgreen
22:00-?	Hyggeligt samvær	
Lørdag den 7. februar	Aktivitet	Underviser
08:00-09:00	Morgenmad	
9:00 -12:00 Der indlægges pauser!	Love og bekendtgørelser i relation til bi-stands værger og patientrådgiver. Hvornår og hvordan skal der beskikkes en rådgiver?	Mogens Michaelsen
12:00-13:30	Frokost	
13:30 - 15:00	Første møde med klienten som bistands- værge eller patientrådgiver.	Jan Labusz, Mogens Michaelsen, Susan Lundgreen
15:00-16:30	Hvordan skriver man en klage og hvortil stiles den.	Mogens Michaelsen
16:45-18:00	Lønforhold og befordringsgodtgørelse. Klientadministration, dele af persondata loven. Tavshedspligt	Mogens Michaelsen Susan Lundgreen
18:30-20:00	Middag	
Søndag den 8. februar	Aktivitet	Underviser
08:00-09:00	Morgenmad	
09:00-10:30	Dom til behandling	Erik Dahlgaard
10:30-10:45	Pause/Udtjekning af værelse	
10:45-12:30	Fremsendes af digitaliseret post til myndig- hederne. Gennemgang af hjemmesiden.	Jan Labusz Mogens Michaelsen
12:30-12:45	Evaluerings/kørsel. Uddeling af kursusbeviser.	
12:45-14:00	Frokost	
	Afrejse	Tak for denne gang!

GRUNDKURSUS 1

Patientrådgivere og bistandsværger

Kurset henvender sig til dem med lidt eller slet ingen erfaring.

**Kurset finder sted: Grand Hotel,
Østergade 24, 7600 Struer**

Tilmelding:

den 6. til 8. februar

Mogens Michaelsen
Strandvej 2
4862 Guldborg, - eller send gerne pr mail:
momiguld@gmail.com

Navn _____

Adresse _____

E- mail _____

Telefon _____

Medlemsnr. _____

Ankomst:

den _____

Afrejse:

den _____

Jeg er:

- ☐ patientrådgiver
☐ bistandsværger
☐ andet

Jeg forventer at køre selv og har plads til _____ i bilen.

- ☐ Jeg ønsker overnatning
☐ Jeg ønsker ikke overnatning
☐ Jeg ønsker kun overnatning fredag til lørdag
☐ Jeg ønsker kun overnatning lørdag til søndag

Jeg har følgende kostønsker:

Øvrige bemærkninger (evt. om samboende med en anden deltager mv.):

Der ydes kørselsgodtgørelse efter statens regler (lave takst på 2,10 kr.). Udgift til broen dækkes kun ved originalbillet (ej brobizz)

Da det er "først til mølle" princippet og vi kun har et begrænset antal pladser skal tilmelding foregå temmelig hurtigt.

Seneste tilmelding 31.12.2014

Har man ikke modtaget bekræftelse på sin deltagelse senest en uge før kurset, ret da henvendelse til kursusudvalget.

Se også www.LPD-info.dk

Psykiatrien får flere bæltefri afdelinger

Psykiatriske afdelinger i de fem regioner modtager 70 millioner kroner til forsøg med bæltefri afdelinger. Den fysiske tvang i psykiatrien skal nedbringes.

Patienter med psykiske lidelser oplever for meget tvang. Sidste år blev mere end 6.000 af de cirka 27.000 patienter, der var indlagt på de psykiatriske afdelinger, udsat for tvang. Det svarer til lidt mere end 22 procent.

Brugen af tvang skal så vidt muligt undgås, og tvang skal kun bruges som absolut sidste udvej, hvis det står til regeringen.

Derfor er der afsat 73,6 millioner kroner fra satspuljeaftalen 2014-2017 til forsøg med bæltefri afdelinger. Formålet er at give de psykiatriske afdelinger erfaringer med vedvarende afskaffelse af behovet for fysisk tvang.

Og det er vigtigt, at mennesker med psykiske lidelser oplever meget mindre tvang, mener sundhedsministeren:

”Det handler for mig og regeringen helt grundlæggende om en kulturændring – om at vi ser på mennesker med psykiske lidelser som ligeværdige medborgere. Med bæltefri afdelinger, er vi et skridt i den rigtige retning,” siger Nick Hækkerup. I alt er der blevet udmøntet 70 millioner kroner til seks projekter, som er placeret ude i alle fem regioner. To af projekterne kører i Region Hovedstaden. Projekterne fokuserer især på mere personale på afdelingerne, men også at remme- og bæltefikseringer bliver erstattet af for eksempel kognitiv miljøterapi, aktiviteter og involvering af pårørende. Det er en forudsætning for gennemførelsen af projekterne, at reduktionen i den fysiske tvang ikke betyder, at anvendelsen af andre former for tvang eller medicin stiger. Derfor går resten af pengene til, at Sundhedsstyrelsen kan udarbejde en effektevaluering, samt til administration.

Yderligere oplysninger:

Pressemedarbejder Marie Louise Hagemeister,
tlf.: 61 82 77 44.

Fakta: Hvem får penge fra satspuljen?

- Region Nordjylland får tildelt cirka 12 mio. kr. til at etablere et bæltefrit afsnit på et Akut Intensivt Voksenafsnit, uden det resulterer i andre former for tvang eller et øget forbrug af antipsykotisk eller beroligende medicin. Målgruppen for projektet er kendetegnet ved patienter med diagnoser som skizofreni, bipolar sindslidelse og periodisk depression.
- Region Midtjylland får tildelt cirka 14 mio. kr. til at etablere et bæltefrit afsnit på et skærmet sengeafsnit samt at re-

ducere anvendelse af tvangsfiksering i afdelingens øvrige sengeafsnit. Målgruppen for projektet er kendetegnet ved patienter med skizofreni og psykoser mv.

- Region Syddanmark får tildelt cirka 13 mio. kr. til at etablere et bæltefrit afsnit samt at reducere anvendelse af andre former for tvangsanvendelse generelt. Målgruppen for projektet er patienter med alle indlæggelseskrævende psykiatriske problemstillinger.
- Region Sjælland får tildelt cirka 10 mio. kr. til at etablere et bæltefrit afsnit samt at reducere anvendelse af tvangsfiksering på et nuværende intensivt afsnit. Målgruppen for projektet er kendetegnet ved patienter med psykotiske lidelser, herunder skizofreni mv.
- Region Hovedstaden får tildelt cirka 9,5 mio. kr. til at etablere to bæltefrie afsnit. De to afsnit varierer i forhold til normering, så det bliver muligt at undersøge, hvilken effekt øget patient/personale ratio har i forhold til nedbringelsen af tvang. Målgruppen for projektet er voksne mennesker, hvoraf over halvdelen har en psykosediagnose.
- Region Hovedstaden får tildelt cirka 11. mio. kr. til at etablere bæltefrie afsnit på 3 intensive afsnit. Målgruppen for projektet er patienter med skizofreni, psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser forårsaget af alkohol og euforiserende stoffer, bipolare affektive sindslidelser og personlighedsforstyrrelser.

“

Lad os huske paa, at nogen absolut Garanti mod Misbrug og Overgreb fra Sindssygelægernes Side kan der dog aldrig tilvejebringes, selv ved de nøjagtigste Forskrifter. Til syvende og sidst hviler dog alt på vor personlige Hæderlighed. Brister denne Forudsætning, er overhovedet ethvert ordnet Sindssygevæsen en Umulighed. Der vil altid være at regne med en vis Mængde Tilfælde, hvor man ikke kan komme videre end til at stole på honnette Folks Skøn og honnette Folks Konduite. Naturligvis skal man ikke derfor lade være med at skrive Love; men lad os vogte os for at skrive dem saaledes, at de ikke kan bruges.

Ingen er mere end Lægerne interesserede i, at vi faar en Sindssyge-lov; det er sikkert for os den bedste Maade at blive den evige Mistænkeliggørelse kvit. Er der nogen, der vil befri os for en Del af det tunge Ansvar, der nu hviler på vores Skuldre, kan det kun være os kært. Dersom vi har været for magtsyge, vil vi nok blive kurerede derfor, naar vi faar de nye Regulativer. Blot de saa ikke kommer til at virke som en Spændetrøje.. Det er godt og glædeligt, at dette Rekvisit ikke længer finder Anvendelse på Patienterne; men dersom det nu er Overlægen, der skal bindes på Hænder og Fødder, er jeg bange for man vil betakke sig for Æren af at staa i Spidsen for fremtidens Sindssygeanstalter. Det forekommer mig i Virkeligheden ikke ganske udelukket, at de Vanskeligheder, der er beredt Sindssygevæsenets Udvikling, kunde føre til, at man vendte tilbage til Fortidens "Daarekister".

Hvis man fuldt ud vil opretholde de Fordringer, der for Øjeblikket stilles Verden over, kan man nøjes med at skaffe Plads til de "rigtig gale"; og maaske imødekommer man ogsaa Befolkningens Ønske ved ikke at udstrække denne Art af humanitær Forsorg videre.

”

Knud Pontoppidan. 6te Afdelings Jammersminde. 1897

Tvangs- behandling med medicin

**– eller hvordan "højst tre dage" kan blive til mindst fire...
Af overlæge Lykke Pedersen, Psykiatrisk Center Hvidovre
Næstformand for Dansk Psykiatrisk Selskab**

I de seneste år har der med jævne mellemrum været en heftig debat om tvangsbehandling med medicin. I de kommende måneder skal "Lov om anvendelse af tvang i psykiatrien" – psykiatriloven – revideres. Det har fået debatten i medierne til at blusse op igen.

Dansk Psykiatrisk Selskab har i sit høringssvar til forslaget til lovrevision bl.a. anført, at det i Danmark er blevet mere og mere kompliceret at iværksætte en tvangsbehandling. Ofte er patienterne frihedsberøvede i op til en måned, før lægerne kan starte en behandling med fast daglig medicin. I ventetiden kan det blive nødvendigt at bruge andre former for tvang (akut beroligende medicin).

Det synes vi hos DPS er en ulykkelig situation. Man skal naturligvis tilgodese patienternes rettigheder, ingen tvivl om det. Der skal heller ikke herske tvivl om, at tvang altid skal være den sidste udvej – når alt andet er forsøgt. Men at svært psykotiske forpinte patienter skal være indlagt i ugevis inden relevant behandling iværksættes – sådan som det ofte sker i dag – det mener vi er uetisk.

Der er i de senere år nedlagt mange sengepladser på de psykiatriske afdelinger. De patienter, der i dag har mulighed for at blive indlagt på de lukkede psykiatriske afsnit, er derfor meget syge; typisk svært psykotiske. Nogle kan være aggressive og truende, andre forpinte og helt i deres egen verden. For overhovedet at kunne kommunikere med patienterne er det ofte nødvendigt at give medicin. Først når patienten har fået det bedre, og en dialog er etableret, kan der sættes ind med andre tiltag (psykoterapi, støttende

samtaler, aktiviteter, hjælp til økonomiske og/eller sociale problemer).

Hvad sidstnævnte angår, oplever vi hyppigere og hyppigere, at patienter mister deres bolig på grund af manglende huslejebetaling, støjende adfærd eller misligholdelse. Det kan undre, at vi i vores velfærdssamfund stadig lader noget sådant ske. Det, der tilsyneladende skyldes hensyn til "borgerens autonomi", ender for mange af disse patienter med at være et svigt af dimensioner.

I dette indlæg vil jeg prøve at komme rundt om nogle centrale elementer i dette problemkompleks, dvs.:

- lovgivningen (uddrag)
- procedurer
- tal
- problemstillingerne, som de viser sig i det daglige kliniske arbejde.

Bekendtgørelse nr. 1338 af 2. december 2010 om anvendelse af anden tvang end frihedsberøvelse på psykiatriske afdelinger.

Uddrag:

- "Tvangsmedicinering forudsætter, at vedvarende forsøg er gjort på at forklare patienten behandlingens nødvendighed, bortset fra akutte situationer, hvor udsættelse af behandlingen er til fare for patientens liv eller helbred.
- Forud for overlægens afgørelse skal patienten have en passende betænkningstid, hvor patienten får mulighed for at overveje sit eventuelle samtykke til behandlingen. Patienten har dog krav på højst tre dages betænkningstid.

- I betænkningstiden skal patienten dagligt tilbydes medicin til frivillig indtagelse, og den forsøgte motivation skal journalføres.
- Ved tvangsmedicinering skal der anvendes afprøvede lægemidler i sædvanlig dosering og med færrest mulige bivirkninger.
- Ordinationen skal følge de retningslinjer, der er fastsat i forbindelse med udstedelse af markedsføringstilladelsen.
- Brug af ekstraordinært store doser må ikke finde sted.
- Klage over beslutning om tvangsbehandling har opsættende virkning, med mindre omgående gennemførelse af behandlingen er nødvendig for ikke at udsætte patientens liv eller helbred for væsentlig fare, eller for at afværge at patienten udsætter andre for nærliggende fare for at lide skade på legeme eller helbred."

Behandlings – og klageprocedurer

- Alle patienter, der indlægges på et lukket psykiatrisk afsnit, vil ved behov typisk få tilbudt angstdæmpende medicin i begyndelsen af indlæggelsen (benzodiazepiner).
- Hvis behandling med antipsykotisk medicin vurderes at være nødvendigt, drøftes dette med patienten: Hvad er der givet tidligere? Har det hjulpet? Har der været bivirkninger etc. Det optimale er naturligvis en så lille dosis som muligt med færrest mulige bivirkninger.
- Patienten tilbydes primært frivilligt at indtage antipsykotisk medicin.
- Hvis patienten ikke ønsker at tage medicin, og lægerne vurderer, at dette er helt nødvendigt, skal der igangsættes en egentlig motiveringsperiode. Se eksempel nedenfor.
- Hvis patienten trods daglig motivation fortsat ikke ønsker at tage medicin, kan en overlæge træffe beslutning om tvangsbehandling.
- Hvis patienten ikke ønsker at klage over beslutningen, går tvangsbehandlingen i gang. 3
- Hvis patienten ønsker at klage over beslutningen, har klagen som oftest opsættende virkning. Det betyder, at man må afvente Patientklagenævnets afgørelse. Langt de fleste patienter klager.

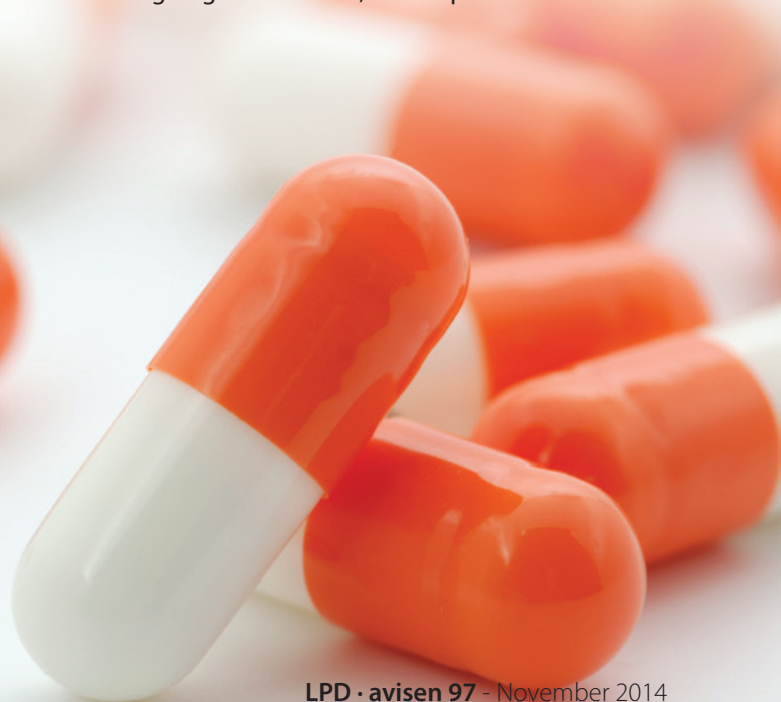
- Når en patient klager, skal der indsendes kopi af klage, lægeerklæring, tvangsprotokol og journal til Det Psykiatriske Patientklagenævn.
- Det enkelte Patientklagenævn (der er i alt syv i Danmark) har en fast procedure for, hvilken dag i ugen de modtager sager. De holder møde ugen efter, på en fast ugedag. De træffer med andre ord kun afgørelser én gang om ugen.
- I nævnet sidder en jurist, en læge (ikke nødvendigvis en psykiater) og en repræsentant fra pårørendeorganisationen SIND.
- Ved mødet i nævnet er det primært patienten, der fremlægger sin sag – uanset den psykiske tilstand. Udover medlemmerne af nævnet er der typisk en patientrådgiver, en overlæge og en kontaktperson til stede.
- Samme eftermiddag eller dagen efter træffer nævnet en afgørelse: overlægens beslutning om tvangsbehandling godkendes eller godkendes ikke.
- Afgørelsen kan ankes af både patient og den psykiatriske afdeling til Det Psykiatriske Ankenævn (ét landsdækkende nævn, der administrativt hører under Patientombuddet). Her gennemgår en speciallæge i psykiatri sagen skriftligt. Den endelige afgørelse træffes af Ankenævnets fem medlemmer: en jurist, to medlemmer fra SIND og to psykiatere. Afgørelsen hviler alene på sagens akter.
- Anken har ikke opsættende virkning og dermed ikke direkte indflydelse på den aktuelle behandling.
- Ankenævnets sagsbehandlingstider varierer. I juli måned 2014 traf man fx afgørelse i en sag om tvangsbehandling tilbage fra marts 2013 – med andre ord i en sag, der var over et år gammel. Andre sager afgøres efter seks-syv måneder.
- Det Psykiatriske Ankenævns afgørelser kan ikke ankes.

Udvalgte tal

Statens Serum Instituts nyeste tal er fra 2013. De viser at:

- 25 890 personer blev indlagt (i voksenpsykiatrien)
- 2912 blev tvangsindlagt
- 639 personer blev tvangsbehandlet med medicin.

Til sammenligning kan nævnes, at 366 personer samme år

blev tvangsbehandlet for en somatisk lidelse, 2009 personer blev tvangsfikseret, og 2019 fik beroligende medicin med tvang.

Tal fra Statsforvaltningens Årsberetning
(landets syv psykiatriske patientklagenævn)

- Tvangsbehandling med medicin: 603 afgørelser, 135 tilsendt. Omgørelsesprocent: 22 procent.
- I 2013 blev 49 sager anket til Det Psykiatriske Ankenævn. 18 blev ændret/hjemvist.
- I 2012 blev 31 ud af 61 sager ændret/hjemvist.

Disse tal dækker både akut beroligende medicin og tvangsbehandling.

Statsforvaltningen oplyser i sin beretning for 2013, at de "forholdsvis mange ændrede afgørelser relaterer sig til Det Psykiatriske Ankenævns nye praksis med at kræve motivation for hele dosisintervallet af det primære præparat og det forhold, at der skal gives særskilt information og begrundelse for doser, der overstiger sædvanlig dosering".

Procedurerne netop nu

For øjeblikket (til en ny ankesag ændrer tingene) er procedurerne kort sagt:

- Der skal motiveres for et interval (laveste til højest dosis) dagligt.
- Patienten skal dagligt informeres om "virkning, bivirkninger og formålet med behandlingen."
- Frivillig indtagelse af medicin i motivationsperioden afbryder motivationen, så tidligere motivation ikke medregnes, hvis patienten på ny afviser at tage medicin.
- Der skal motiveres helt op til beslutningsdagen (hvis man fx har motiveret patienten for medicin onsdag, torsdag, fredag og lørdag, og der først træffes beslutning om tvangsbehandling mandag, godkendes beslutningen ikke).
- Den ordinerede dosis skal ligge inden for de doser, der i pro.medicin.dk er anført for initialdoser og sædvanlige doser. Ved doser, der overstiger sædvanlig dosis, skal patienten oplyses herom, og der skal gives en særskilt begrundelse, der skal føres til journal.
- Der skal, f.eks. når beslutning om tvangsbehandling træffes, informeres særskilt om injektionsmedicinen (dosis, formål, virkning og bivirkninger)
- Der skal motiveres i "højst tre dage".

Tidsbegrænsningen blev indført ved sidste lovrevision for at kunne iværksætte behandlingen hurtigere. Men både Det Psykiatriske Patientklagenævn og Det Psykiatriske Ankenævn tolker "højst tre dage" som "mindst 4 dage" (første dag for motivering er "dag 0").

Slår man op i Den Danske Ordbog står der ved ordet højst: ikke mere end; synonym maksimalt

Er det blevet for svært?

Det er blevet meget svært at iværksætte en tvangsbehandling i Danmark.

Det skal det også være – tvang må og skal altid være den

absolut sidste udvej. Når alt andet er forsøgt. Alligevel kan man spørge, om det er blevet for svært.

En anden ting, der springer i øjnene er, at de fleste sager, der ikke bliver godkendt, falder på grund af formelle fejl. De falder ikke, fordi klageinstanser er uenige med det lægelige skøn. Er det rimeligt?

I den nyligt publicerede rapport fra den Europæiske Torturkommissions (CPT) besøg i Danmark bemærkes det, at flere beslutninger om tvang ikke er blevet godkendt i Patientklagenævnet. Det ønsker kommissionen en forklaring på.

Her i Danmark er vi meget værre...

I medierne støder man ofte på beskrivelser, som efterlader læseren med det indtryk, at dansk psykiatri er forældet og helt ude af trit med udviklingen i det øvrige Vesteuropa. Og man ser udtalelser som, at "vi her i Danmark bruger langt mere tvang og medicin i psykiatrien end i mange andre lande".

Det er en interessant påstand; ikke mindst for de af os, der i mange år har haft en lukket afdeling som vores daglige arbejdsplads. De eneste lande, som har en omfattende registrering af alle former for tvang i psykiatrien, er de tre nordiske lande, Danmark, Norge og Finland. Andre lande har ikke. Når registreringen af tvang er så uens – både hvad angår omfang og detaljeringsniveau – bliver det svært at foretage robuste sammenligninger landene imellem. Det som loven her i Danmark pålægger os at registrere som tvang, registrerer man ikke nødvendigvis alle andre steder.

Mange flere bæltter eller?

En anden debat, som med jævne mellemrum fylder meget i medierne, er hele debatten om bæltefikseringer. I den forbindelse nævnes ofte Island. Her blev det for mange år siden forbudt at bruge bæltefikseringer. Men man glemmer i den sammenhæng at tilføje, at Island ikke har nogen psykiatrilov. Men får typisk heller ikke nævnt, at man på Island har mulighed for seclusion (isolation) – de særlige rum, som man i mange lande bruger i stedet for bæltefiksering. Endelig glemmer man ofte at nævne, at tvangsendlæggelse på Island automatisk giver mulighed for medicinering – som i andre europæiske lande.

Et ønske for fremtiden

At forstå ovenstående detaljerede procedurer er nærmest umuligt – både for patienter, pårørende og personale/læger. Procedurerne fremgår ikke af lovtekst og ledsagende vejledninger.

Ønsket må være, at svært psykotiske forpinte patienter hurtigst muligt kan starte behandling med medicin med henblik på at bane vejen for andre behandlingstiltag og overordnet at forkorte indlæggelsestiden. Det gælder også de patienter, der ikke ønsker at tage medicinen frivilligt.

Dette må ikke forsinkes af komplekse formelle krav, som er for langt væk fra den kliniske hverdag på de lukkede afsnit.

Synlighedsdagen

Af Nils Holmquist Andersen

Det er et særligt rum der møder mig, da jeg træder ind i salen på Islands Brygge. Et særligt rum med noget enestående i sig, der summer af den tætte lyd fra de andres stille vejtrækning. Det er som om, at nogen af de fremmødte til Landsforeningens SPORs arrangement i Kulturhuset nærmest holder vejret. Jeg får lyst til at bevidne intensiteten med mit kamera, men bliver venligt bedt om at stoppe mit forehavende, da der ikke tages fotografier, bruges mobiltelefoner og andet grej ved denne årlige temadag, fordi det er noget helt særligt.

En del af de mennesker der er til stede har brug for at kunne slappe af, og være ubekymrede overfor offentlighedens mening og medier.

Der er god grund til at holde vejret for det er stærke sager der kommer på bordet.

Her tales om det væsentligste i mange af de fremmødtes liv netop nu. Hvordan man kæmper med senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen.

Her tales om, hvordan psykiatrien ikke har kunnet hjælpe, trods at hen ved 50% af de som er - eller har været berørt af et psykosocialt handicap - også har været udsat for et seksuelt misbrug da de var børn.

Der tales om, at pædofile slet ikke skal straffes, men behandles. Behandles for at bryde den sociale arv. Overgrebene kan være så ubærlige, at offeret fortrænger dem og nogle bliver krænkere.

En stor del af sex-krænkerne bliver først anmeldt af deres ofre, når ofrene er midaldrende voksne - og så er forældelsesfristen for anmeldelse udløbet. Krænkelserne går i ring indtil man bryder tabuet og hemmelighederne.

Her tales om, hvordan de pårørende til misbrugte føler sig som medofre. Hvorfor opdagede de ikke, at der var noget galt - den gang.

Her tales om, hvordan skammen i mange år har været en livsledsager.

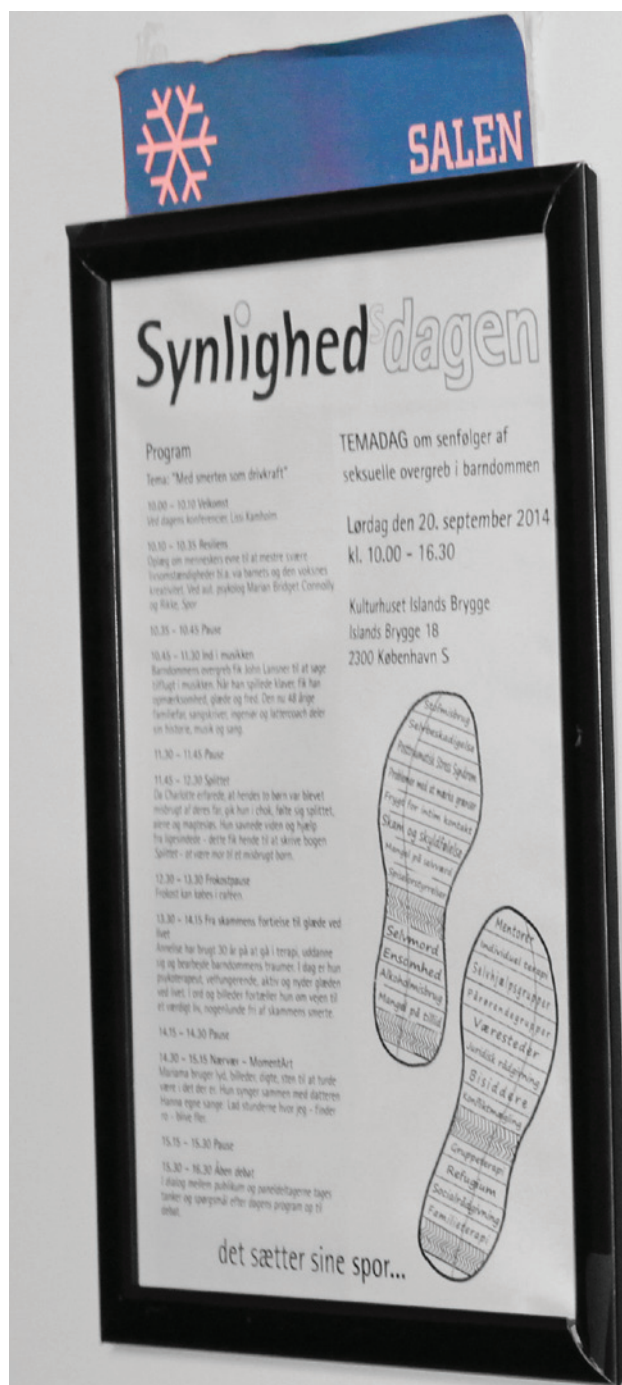
Her tales på en anden og særlig, kærlig måde, som man ikke lige møder udenfor salen.

Her tales med en høvisk og sober tone. Ingen bandeord, og ingen pædofile, der skal hænges op i deres ædle dele. Ingen fordømmelser.

Alt dette tales der om - og meget mere til, fordi der er hjælp at hente.

Der findes helt særlige rum, hvor man kan finde trøst og hjælp blandt ligesindede, der er blevet stærke af deres smerte.

Der findes blandt andet Landsforeningen SPOR.

*Der er god
grund til at
holde vejret
for det er
stærke sager
der kommer
på bordet*

Bistandsvæрге – hvorfor er der et sådant hverv?

af Bistandsvæрге Torben Høegh Rask

Tilsynsvæрге (sådan hed bistandsværgerne indtil 1973) blev indført ved interneringsloven fra 1925¹. Her fremgik det af lovens

§ 4: Der skal af Landsretten beskikkes den sagsøgte en dertil egnet og villig tilsynsvæрге, så vidt muligt, hvor forholdene i øvrigt ikke taler derimod, en person af hans nærmeste pårørende. Tilsynsværgen skal dels sammen med den beskikkede forsvarer bistå den sagsøgte under sagen, dels senere holde sig underrettet om hans tilstand og drage omsorg for, at de trufne sikkerhedsforanstaltninger ikke opretholdes længere end nødvendigt.

§5: De trufne sikkerhedsforanstaltninger skal ophæves, når den domfældte ikke længere kan antages at frembryde fare for retssikkerheden, jfr. §1. Bestemmelse herom eller om lempelser i foranstaltningerne træffes af justitsministeren, dog at den domfældte heller hans tilsynsvæрге til enhver tid kan forlange, at spørgsmålet om foreløbig eller endelig ophævelse af de trufne foranstaltninger forelægges den Landsret, der har afsagt Dommen.

I 1924 havde Danmark fået den første Socialdemokratisk ledede regering med K.K. Steincke som justitsminister. Det

radikale Venstre udgjorde regeringens parlamentariske grundlag, og med et flertal i Landstinget bestående af Venstre og Det konservative Folkeparti måtte Socialdemokratiet videreføre den danske tradition for kompromisser. Det fik afgørende betydning ved udformningen af bestemmelserne i interneringsloven.

Forhistorien var den, at den nye justitsminister K. K. Steincke i efteråret 1924 foretog et besøg i landets straffeanstalter. Steincke oplyser ved første behandlingen i Landstinget (19.12.1924), citat: "hvor jeg talte med hver eneste af samtlige fanger, blev det mig påfaldende, at der sad – ikke mange, men dog nogle – sædelighedsforbrydere, som gang på gang i årenes løb var blevet straffet med forbedringshusarbejde. Blandt disse var der særlig en, som i Løbet af meget nær fremtid skulle løslades, og denne ene var den så meget omtalte lærer Berning. Da jeg kom hjem, bad jeg om få hans sager forelagt, og det viste sig da, at denne mand, der jo ernærede sig som lærer, og som blandt andet har været lærer på et børnehjem, hvor han misbrugte en hel del af børnene, har været straffet 6 gange...", og han fortsætter: "Stående overfor dette ganske uhyggelige tilfælde, hvor man altså måtte overveje løsladelse, kom jeg, efter at have set nærmere på sagen, til det resultat, at det ikke var forsvarligt at løslade denne mand. Det var imidlertid ikke tilstrækkeligt til at lade være, at det i og for sig ikke kunne betragtes som forsvarligt, det var også et spørgsmål, om man havde juri-

1) Lov om sikkerhedsforanstaltninger mod visse personer, der udsætter retssikkerheden for fare, nr. 133 af 11. april 1925.

disk hjemmel – det er heller ikke bestridt fra nogen side – til rent midlertidigt som en nødhjælpsforanstaltning at tilbageholde ham, men spørgsmålet var, om administrationen også havde hjemmel til at tilbageholde ham vedvarende”², citat slut.

Steincke foretog så efter at have indhentet sagkyndige udtalelser en administrativ beslutning om, at Berning skulle tilbageholdes. Men denne beslutning ”satte sindene i ret stærkt bevægelse”. Berning selv skrev til justitsministeriet og bad om at sagen blev forelagt domstolen, og en svoger til Berning mødtes med Steincke. Sagen om Berning gav endvidere anledning til en vældig debat i medierne, hvilket var medvirken til at justitsministerens handling kom op under finanslovforhandlingerne, hvor den nye Socialdemokratiske justitsminister blev beskyldt for at tiltage sig enevoldstendenser: ”vi alene vide, hvordan tingene skal ordnes og indrettes”.

Derfor var spørgsmålet om det for administrationen som for lovgivningsmagten og befolkningen, citat: ”er mere betryggende, mere tiltalende, at spørgsmål af den art, der her er tale om, nemlig spørgsmål om tilbageholdelse af forbryderiske naturer, der er en fare for deres omgivelser og en fare for den offentlige sikkerhed, ordnes gennem lovgivningen, således at det bliver domstolens sag at træffe bestemmelse om, hvad der skal finde sted”³, citat slut.

Selvom der i justitsministeriet var tiltag i gang med at løse spørgsmålet i forbindelse med en kommende større revision af straffeloven, fremlagde justitsminister Steincke allerede den 24.11. 24 et lovforslag, hvor ideen var at benytte Loven om umyndighed og værgemål med hensyn til, hvad samfundet burde foretage sig over for de omtalte forbrydere. Lovforslaget indeholdt en tilføjelse til denne lovs §2: ”Endvidere kan den, der på grund af mangelfuld udvikling, varigere svækkelse eller forstyrrelse af sjælsevernerne udsætter den almindelige retssikkerhed for fare gennem brandstiftelse eller ved at true andres kønsfrihed eller legemlige velfærd, umyndiggøres alene i personlig henseende”⁴. Det var så den personlige værge, som skulle beslutte, hvor den umyndiggjorte skulle opholde sig. Dette forslag blev vedtaget af Folketinget den 16. december 1924 og derefter oversendt til Landstinget, dog med en tilføjelse: ”Hvis det ved umyndiggørelsen er hensigten, at den umyndiggjorte skal underkastes frihedsberøvelse, tvangsindlæggelse eller tilbageholdelse, må hjemmel hertil gives i selve rets dekret-

2) Justitsministerens tale ved 1. behandlingen af lovforslaget i Landstinget den 19. december 1924 (Landstingets forhandlinger 1924-25 spalte 385-386)

3) Hans Rasmussens (Socialdemokratiet) ordførertale ved Folketingets 1. behandling den 25. november 1924 af forslag til lov om ”Tillæg til lov nr. 277 af 30. juni 1922 om umyndighed og værgemål, Folketinget 1924-25 spalte 2159.

4) Forslag til lov om tillæg til lov nr. 277 af 30. juni om umyndighed og værgemål, Tillæg A. 1924-25, spalte 2917

tet. Rejses der først senere spørgsmål om anvendelse af sådanne foranstaltninger, kan de kun gennemføres ifølge rets dekret"⁵, citat slut.

Men i Landstinget var der som sagt et andet flertal. Her rejste især Venstre ordfører en kritik af forslaget under første behandlingen den 19.12.1924 og sagde: citat "Selve ministerens bestræbelser for at uskadeliggøre den slags samfundsfarlige personer er vi jo fra alle sider enige om at støtte; det er kun om selve den måde, hvorpå det sker, der har været og er strid om... og fortsætter: "Vi sætter jo alle sammen den personlige frihed så højt, at der skal foreligge særlige stærke grunde, og at sagen må foreligge oplyst på solid basis, forinden man går til at berøve sine medmennesker den. Det er også en tendens, som går igennem den moderne retspleje, at det ikke skal være så nem en sag at indespærre folk, som det var i gamle dage, og det behøver heller ikke at være det; vi bør ikke på dette område gå med til forslag, som gør det alt for let. Den personlige frihed ønsker vi at værne i så vid udstrækning som muligt uden derfor selvfølgelig at vige tilbage for at berøve en mand hans personlige frihed, når almenvellet med rette kan siges at kræve det"⁶, citat slut.

Forslaget blev nu overladt til behandling i et udvalg, og efter flere måneders arbejde fremkom Landstingets udvalg med et helt nyt lovforslag i stedet for det oprindelig påtænkte ændring i loven om umyndighed og værgemål. I udvalgsbetænkningen fra den 28.3.1925 hed det blandt andet, citat: "Udvalget mener, at der bør skabes forøget sikkerhed – navnlig for kvinder og børn – mod grove forbryderske overgreb fra åndssvækkede farlige personers side. På den anden side bør der selvfølgelig vises stor varsomhed med hensyn til at gøre indgreb i den personlige frihed.

Udvalget har drøftet en række muligheder for spørgsmålet løsning, men har hverken kunnet samles om Folketingets affattelse af lovforslaget eller om den fra straffelovskommissionens medlemmer fremkomne, men er ved indrømmelser fra alle sider til sidst enedes om nedenstående affattelse, der er tiltrådt af justitsministeren.

Herefter bliver det ikke tilstrækkeligt til at skride ind mod en person, at selv nok så kyndige læger erklærer ham for åndssvækket og farlig, men det kræves, at hans svækkede tilstand skal have givet sig et ydre udslag i strafbare handlinger. Fremdeles bliver det ikke værgen, men det offentlige, der skal optræde imod ham, medens værgen i overensstemmelse med, hvad der er værgemålets opgave, kun skal hjælpe og støtte den sagsøgte over for det offentliges forfølgning"⁷.

5) Forslag til lov om tillæg til lov nr. 277..., Tillæg C spalte 77

6) Nygart (Venstre) ordførertale ved Landstingets 1. behandling den 19.12.1924 af forslag om tillæg..., Landstinget 1924-25 spalte 392

7) Betænkning over forslag til lov om tillæg til lov nr. 277... Rigsdagstidende for 1924-25, tillæg B spalte 1611-1612

Lovforslaget blev vedtaget i Landstinget ved 3. behandlingen den 1.4 og den 11. april 1925 stadfæstet af Kongen. Interneringslovens regler fra 1925 blev få år senere videreført i § 70, stk. 2 i borgerlig straffelov nr. 126. af 15. april 1930. Ved lovændringen i 1973 baseret på Straffelovrådets betænkning nr. 667/1972 om strafferetlige særforanstaltninger⁸, blev betegnelsen "tilsynsværge" ændret til den nuværende betegnelse "bistandsværge". Der blev ikke ved lovændringen foretaget andre ændringer i forhold til tilsynsværgens/bistandsværgens arbejdsopgaver og forpligtelser, end de der følger af, at beskikkelsen af en bistandsværge, efter der er afsagt dom til anbringelse (eller mulighed for indlæggelse), blev gjort obligatorisk ved lovændringen.

Det er således stadig de grundlæggende bestemmelser i interneringsloven fra 1925, der gældende i dag for bistandsværgens arbejde i dag, nemlig "at hjælpe og støtte den sagsøgte over for det offentliges forfølgning".

Torben Høegh Rask, bistandsværge

8) "I udkastets § 68 foreslås reglerne om værgebeskikkelse opretholdt med visse ændringer. Betegnelsen "tilsynsværge" foreslås ændret til "bistandsværge", der er mere i overensstemmelse med den funktion, som den pågældende skal varetage. Endvidere foreslås, at der gøres en sondring mellem fakultativ beskikkelse før dommen og obligatorisk beskikkelse efter dommen, når denne lyder på anbringelse i institution. Efter straffelovrådets opfattelse er det før dommens afsigelse tilstrækkeligt, at der er en mulighed for værgebeskikkelse, bl.a. fordi det kan forudsættes, at tiltaltes interesser på dette stadium af sagen i almindelighed vil blive varetaget af forsvareren. Derimod finder man det rigtigt, at der ved eller efter en dom til institutionsophold skal beskikkes den pågældende en bistandsværge, hvis hovedopgave er at drage omsorg for, at den tidsbestemte foranstaltning ikke udstrækkes længere end nødvendigt. Om bistandsværgens adgang til at fremsætte begæring om foranstaltningers ophævelse henvises til § 69, stk. 1. Ved formuleringen af §68, stk. 2, sidste punktum, gøres det klart, at beskikkelsen af bistandsværge for en domfældt har gyldighed, indtil foranstaltningen er endegyldigt ophævet. Beskikkelsen gælder således også, medens domfældte er udskrevet på prøve.

Efter forslaget opretholdes den regel, at bistandsværgen så vidt muligt skal være en person af den tiltaltes eller dømtes nærmeste pårørende. I praksis har det i et ikke ringe omfang været nødvendigt at udpege en bistandsværge udenfor denne kreds, og man har da i almindelighed udpeget en medarbejder ved Dansk Forsorgsselskab efter dets forslag. Værgemålet er et personligt hverv og henhører ikke under Dansk Forsorgsselskab, men selskabet medvirker bl.a. ved afholde visse udgifter. Det er straffelovrådet bekendt, at Dansk Forsorgsselskabs medvirken ved udpegelsen og værgens udførelse af hvervet i praksis støder på visse vanskeligheder. Straffelovrådet forudsætter, at disse problemer søges løst på en tilfredsstillende måde, når der, som det må ventes, gennemføres en i princippet statslig organisation af forsorgsvirksomheden", citat slut side 146 i betænkningen.

Navneskilte til patientrådgivere og bistandsværger

Et langvarigt ønske fra en del af Statsforvaltningens side blevet imødekommet. Nu har alle patientrådgivere og bi-

standsværger mulighed for, at identificere sig, under besøg hos klienter.

Udsigt til bedre forhold

for indsatte med psykisk sygdom i Vestre Fængsel

Bedre faciliteter og bedre behandling af de indsatte med psykisk sygdom. Det har Vestre Fængsel stillet i udsigt, efter at Folketingets Ombudsmand to gange har været på tilsyn i fængslets hospitalsafdeling, Vestre Hospital, og efterfølgende spurgt ind til de indsatte forhold.

Ifølge et svar fra Direktoratet for Kriminalforsorgen og Vestre Fængsel til Folketingets Ombudsmand er der planer om at iværksætte forskellige initiativer for både at sikre bedre faciliteter og bedre aktivering af de indsatte med psykisk sygdom. Det drejer sig bl.a. om ansættelse af en områdeleder, hvis arbejdsopgave er at sikre bedre aktivering af denne gruppe indsatte, etablering af et multirum og eventuelt et terapirum samt efteruddannelse af personalet.

"Det er en positiv melding, at der nu iværksættes initiativer for at forbedre forholdene for denne særligt sårbare gruppe af indsatte med psykisk sygdom.

Men da hverken byggeplaner eller andre initiativer endnu er nærmere konkretiserede, har jeg bedt om løbende at blive underrettet for at kunne følge processen.

Det er derfor også for tidligt at vurdere, om disse initiativer er tilstrækkelige", siger Folketingets Ombudsmand, Jørgen Steen Sørensen.

Forhold medfører risiko for forværring af sygdom

I forbindelse med ombudsmandens tilsynsbesøg i 2012 og 2013 på Vestre Fængsels hospitalsafdeling (VH2) kom det frem, at de fleste indsatte på afdelingen lider af psykisk sygdom og flere med alvorlige lidelser som f.eks. paranoid skizofreni. En stor del af disse indsatte deltager ikke i sociale aktiviteter, men opholder sig 23 timer i døgnet i deres celle. Ombudsmanden bad efterfølgende samarbejdspartneren DIGNITY - Dansk Institut mod Tortur om at foretage en lægefaglig vurdering af, hvad den lave deltagelse i aktiviteter kan

medføre for psykisk syge indsatte. Af svaret fremgik det bl.a., at der var risiko for, at de indsatte sygdom blev forværret. Derfor bad ombudsmanden i foråret 2014 Direktoratet for Kriminalforsorgen og Københavns Fængsler om at forholde sig til, om der på Vestre Hospital er den nødvendige bemanding og de nødvendige fysiske faciliteter for at sikre denne gruppe mod forværring af deres sygdom. Det er i et svar på dette brev, at fængslet nu stiller bedre forhold i udsigt.

12. september 2014

Høringsbrev:

Forholdene for psykisk syge på Vestre Hospitals afdeling VH2

Den 16. maj 2013 foretog Folketingets Ombudsmand et tilsynsbesøg på Vestre Hospital (afdeling VH2). Besøget var et opfølgende besøg efter ombudsmandens tilsynsbesøg den 11. december 2012 på Vestre Hospital.

Jeg bad forud for besøget i maj 2013 Vestre Hospital om at registrere, i hvor høj grad de indsatte på Vestre Hospital, der led af alvorlige psykiske sygdomme, gjorde brug af fængslets tilbud om cellefællesskab, gårdtur, kondirum, undervisning og andre meningsfulde sociale kontakter (f.eks. samtale med imam, præst, socialrådgiver, sygeplejerske, psykiater, advokat, pårørende etc.)

Under selve besøget på Vestre Hospital den 16. maj 2013 talte jeg med en række indsatte, der led af alvorlige psykiske sygdomme. Jeg modtog desuden Vestre Hospitals registreringer af de indsatte aktiviteter.

Jeg har nu haft lejlighed til at gennemgå det materiale, som jeg modtog i forbindelse med tilsynsbesøget. Det fremgår af materialet, at flere indsatte på VH2 lider af alvorlig psykisk sygdom, hvilket i sig selv gør dem til en særlig sårbar gruppe. Derudover er flere af de indsatte af udenlandsk op-

rindelse, og deres sprogfærdigheder i dansk og engelsk er særdeles begrænsede. Desuden fremgår det af materialet, at en stor del af de indsatte på Vestre Hospitals afdeling VH2 opholder sig mindst 23 timer i døgnnet i cellen.

Ledelsen oplyste under besøget, at Vestre Hospital ikke sjældent har problemer med at få overført indsatte med behov for behandling til de psykiatriske afdelinger.

Under besøget fik mine medarbejdere indtryk af, at personalet gør en målrettet indsats for at motivere de indsatte til at deltage i de aktiviteter, der udbydes.

På baggrund af Vestre Hospitals registreringer må det dog konkluderes, at det kun i begrænset omfang er lykkedes personalet at motivere denne sårbare gruppe til at deltage i de udbudte aktiviteter.

Folketingets Ombudsmand har i forbindelse med gennemgangen af materialet bedt DIGNITY – Dansk Institut mod Tortur – om at foretage en lægefaglig vurdering af, hvad den manglende deltagelse i aktiviteter kan medføre for den omtalte gruppe af psykisk syge indsatte. Af DIGNITY's svar til ombudsmanden fremgår det bl.a.:

”Sammenfattende må det vurderes, at man under de aktuelle vilkår ikke i tilstrækkelig grad kan beskytte psykisk syge mod et til tider pinefuldt ophold med risiko for forværring af deres sygdomstilstand.”

Jeg beder med henvisning til ombudsmandslovens § 17, stk.1, og den valgfrie protokol til FN-konventionen mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf (bekendtgørelse nr. 38 af 27. oktober 2009) Direktoratet for Kriminalforsorgen om en udtalelse. Jeg beder om, at direktoratet først anmoder Københavns Fængsler om en udtalelse om sagen. Københavns Fængsler bedes sende sin udtalelse til direktoratet, som derefter udarbejder sin udtalelse og sender begge udtalelser til mig. Direktoratets og Københavns Fængslers udtalelser bedes indeholde en vurdering af, om hospitalet har den nødvendige bemanning både med hensyn til antal og uddannelse og de nødvendige fysiske faciliteter, der kan sikre denne særligt sårbare gruppe af indsatte mod et til tider pinefuldt ophold med risiko for forværring af deres sygdomstilstand.

For yderligere oplysninger:

Folketingets Ombudsmand, Jørgen Steen Sørensen, tlf. 20 33 97 52.

Afdelingschef Morten Engberg, tlf. 33 13 25 12.

LPDMogens Michaelsen,
Strandvej 2, 4862 Guldborg

Indbetalinger af pengegaver, bidrag fra offentlige instanser og firmaer samt den årlige kontingent på kroner 350 for medlemskab, skal indbetales direkte til vores netbank:

JYSKE BANK

Regnr.: 0704

Kontonummer: 0002485087

LANDSFORENINGEN
af Patientrådgivere & Bistandsværger i Danmark

Brochurer, magasiner, bøger, brevpapir, visitkort, plakater, direct mails – vi leverer grafiske løsninger af højeste kvalitet, uanset hvilken opgave du rækker os i hænderne.

Ønsker du at få skabt et helt nyt visuelt udtryk, agerer vi gerne kreativ samarbejdspartner.

Vi har stor ekspertise i at omsætte skæve tanker og ideer til knivskarpt grafisk design.

Vi har mange års erfaring med udvikling af layout, dtp-arbejde, logo design, grafik og tryk – hos os er der aldrig langt fra den første tanke til det færdige produkt.

Er du allerede tilfreds med din nuværende grafiske linje – og kommer med en sag, der er trykklar – er vi garanteret for, at den føres ud i livet.

MARK & STORM
GRAFISK